

Fogyasztási cikkek — importból

Az elmúlt 10 évben jó néhány importcikk többé-kevésbé folyamatos kínálatához szokhattunk hozzá. Különösen a gazdaságirányítási reform első éveiben nőtt igen látványosan — az 1968. évi 11,7 százalékról két év alatt 17,8 százalékra — a kiskereskedelmi forgalom belül a külkereskedelmi beszerzés aránya. Ezután visszaesés következett, s csak 1977-ben sikerült újra elérni az 1970-ben kialakult arányt.

Tavaly az import körülbelül 10 százalékkal növekedett, s így a fogyasztói áron mintegy 46 milliárd forint értékű külföldi áru került forgalomba. Idén a rubel elszámolású területekről várhatóan 13 százalékkal, a nem rubel elszámolású országokból pedig 8 százalékkal emelkedik a behozatal.

Áru- és választékcseré

A rubeleszámolású import összetevői: a külkereskedelmi megállapodások és a választékcseré. Az előbbi ötéves egyezményeken alapszik, melyeket évente konkretizálnak, az utóbbi alapjait pedig az, hogy ami az egyik országban elfekvő áru, az a másik országban még hiánycikk is lehet. A választékcseré szerepét azonban korlátozza is funkciója, hiszen egyik ország kereskedelme sem mond le szívesen kurrens termékekről. Sajátos formája a konstrukciónak az áruházas közötti csere, az úgynevezett nemzeti hetek rendezése.

A szocialista országokból származó fogyasztási cikkek behozatalának növelése az általában kedvező ár végett is feltétlenül érdekünk. Ennek azonban határt szab a jó minőségű cikkek elégtelen kínálata, a szállítások egyenetlensége és az alkatrész-utánpótlás bizonytalansága. A szocialista importnak így nagysága és struktúrája miatt elsősorban hiánypótló szerepe van, s ritkán alkalmas a belföldi termelők versenyeztetésére.

Citrom, kávé, fűszer

A dollárelszámolású importérték tavaly körülbelül

15 milliárd forintot tett ki. Az importhoz rendelkezésre álló deviza több mint kétharmada azonban csak meghatározott termékekre, illetve relációkban felhasználható deviza volt. Ilyen termékcsoport a citrom, a kávé, a fűszer és a halfilé — ezekből igény szerinti behozatal. Jelentős mennyiségben vásárolunk fogyasztási cikkeket a fejlődő országoktól, elsősorban azoktól, amelyek exportunknak is bázispiacai.

A dollárelszámolású import körülbelül egyharmadának lenne tehát az a feladata, hogy a lakosság minőségi igényeit kielégítse, s magasabb színvonalával versenyre lépjen a sző. Nem is az úgynevezett luxuscikkek, hanem a valóban széles tömegeket érintő divatos ruházati cikkek és kozmetikumok, jó minőségű élelmiszerek és műszaki cikkek igényektől elmaradó kínálatát okoz problémát. Ma is érezhető még az 1975-ben bevezetett választékcseré hatása. Akkor a külföldi italok és cigaretták választéka felére-harmadára, a híradástechnikai cikkek és kozmetikumok behozatala mintegy kétharmadára esett vissza, s lényegében megszűnt számos iparcikk importja.

Az életszínvonal tartozéka

Az importcikkek léte vagy hiánya azonban — például a

ruházati cikkek esetében — ma már a forgalomra is hat. 1976-ban a ruházati import visszaesésével a forgalom is esökkent, s 1977-ben csak a behozatal mintegy 30 százalékos növekedésének köszönhető a többletforgalom. Ez egyben azt jelenti, hogy a külföldön beszerzett áruk életszínvonal-politikánk céljainak teljesítéséhez is nélkülözhetetlenek.

Tavaly négy cikkcsoport behozatalára volt pótlólagos lehetőség. A párt agrárpolitikájának megfelelően biztosítani kellett az ellátást mezőgazdasági kisgépekből. Sikerült enyhíteni két krónikus problémát, a farmerruházati és a zsebszámológép hiányát. Lehetőség volt emellett a tervezettnél több déligyűmölcs behozatalára is.

A szelektív iparpolitika hatására feltehetőleg újabb és újabb fogyasztási cikkek hazai gyártása fog megszűnni. Így például távolkeleti importra kell berendezkednünk az anyagiigényes és sok egyszerű munkát tartalmazó ruházati cikkekből.

Úgy tűnik tehát, hogy a fogyasztók kereslete és a szelektív iparpolitika egyaránt a fogyasztási cikk importarányának növelését sürgeti. Ez egyidejűleg javíthatná az ellátás színvonalát, s hozzájárulhatna a gazdaságatlan termékek gyártásának megszüntetéséhez.

Újabb védett területek

Új természetvédelmi terület alakítottak ki 12 ezer 500 hektáron az ország nyugati felében: a Fertő fő-magyar oldalát és közvetlen környékét, nyílt vízterületeket, összefüggő nádasokat, mocsaras részeket, szikes területeket, ritka földtörténeti értékeket foglal magában.

A 12 ezer 500 hektárból 2500 hektár élvez szigorú

védeltséget. Ide tartoznak a fő értékes madárvilágának költő- és fészkelőhelyei, a tóparti erdők, legelők ritka növényei. Szigorú védeltséget élvez a fertőrákosi közelet, amely 20 millió évvel ezelőtt alakult ki, kőzetanyaga ritka földtörténeti értékeket képvisel.

(MTI)

Családi események

HÁZASSÁG
I. kerület
Szeged: Csánádi Pál és Tóth Erzsébet, Miskolci István és Gyuris Erzsébet, Szalma János és Katkó Irén, Szirmai Ferenc és Török Katalin, Gazdag István és Tóth Piroksa, Hegyes Zoltán és Tóth-Kása Anna, Komárom László és Nagyiván Teréz, Farid El-Osbe Abdullahi és Tóth Edit, Klib István és Bugyi Tünde Piroksa házasságát kötötték.

SZÜLETÉS
I. kerület
Szeged: Pataki Istvánnak és Mazács Ilonának István, Borsos Jánosnak és Benkő Rozáliának Edina, Rácz Józsefnek és Szerécz Margitnak Judit, Kriston Istvánnak és Tóth Anna Margitnak István, Pinter Lajosnak és Jémes Magdolának Andrea, Keller Vendének és Endőss Agnes Annának Kornel Ádám, Tóth Józsefnek és Takács Erzsébetnek László József, Kondás Imrénének és Mihály Saroltának Attila Imre, Kispeter János Imrénének és Monostori Erzsébetnek László, Lengyel Ferencnek és Magori Erika Mária, Kálmán Zoltán, Székely Béla, Gábor, Lasanc Péter, Pál, és Jakus Irén Ilonának Róbert, Oré Mihálynak és Kornya Evának Enikő, Horváth Jánosnak és Tóth Ilonának Zsolt Csaba, Molnár Sándornak és Szekeri Irénnek Mária, Szabó-Galiba Józsefnek és Magda Jolánának Katalin, Gyuris Szilveszter Jánosnak és Magyar Vilma Erzsébetnek Ágota, Fekete Lászlónak és Nagy Katalinnak Gyöngyvér, Mangó Mátás Andrásnak és Szilágyi Eszter Teréznek Róbert, Maróti Lászlónak és Liskó Éva Annának Péter, Lenárt Imrénének és Gorzsás Piroksának Imre, Grestyák Tibor Pálnak és Kócs Éva Zsuzsannának Tibor, Kiss Tibornak és Bombi-Kiss Teréziának Szilvia Kinga, Hegedűs Tibornak és Rajki Magdolna Ilonának Dóra Ágnes, Nagy István Lászlónak és Berta Julianna Er-

zsébetnek István, Volonioszki Miklósnak és Kocsis Katalinnak Hajnalka, Pálma Mihálynak és Jenővári Lujza Mária, Benkő János Jenőnek és Juhász Evának Zsolt, Varga Gyulának és Tricskó-Rozáliának Zsolt, Szivari Mihálynak és Kalmár Rozáliának Zsolt, Palotás Lászlónak és Vagyvári Juliannának László, Hódi Lajos Istvánnak és Kovács Mária István, Kovács János Istvánnak és Gyuris Annának Mária, Kovács Jánosnak és Bozai Evának Boglárka, Finta András Pálnak és Búka Katalin Erzsébetnek András Róbert, Ferenczi Imrénének és Horváth Piroksának Imre Csaba, Tanács János Lajosnak és Cseregi Agnesnek Gábor, Lasanc Péter Pálnak és Jakus Irén Ilonának Róbert, Oré Mihálynak és Kornya Evának Enikő, Horváth Jánosnak és Tóth Ilonának Zsolt Csaba, Molnár Sándornak és Szekeri Irénnek Mária, Szabó-Galiba Józsefnek és Magda Jolánának Katalin, Gyuris Szilveszter Jánosnak és Magyar Vilma Erzsébetnek Ágota, Fekete Lászlónak és Nagy Katalinnak Gyöngyvér, Mangó Mátás Andrásnak és Szilágyi Eszter Teréznek Róbert, Maróti Lászlónak és Liskó Éva Annának Péter, Lenárt Imrénének és Gorzsás Piroksának Imre, Grestyák Tibor Pálnak és Kócs Éva Zsuzsannának Tibor, Kiss Tibornak és Bombi-Kiss Teréziának Szilvia Kinga, Hegedűs Tibornak és Rajki Magdolna Ilonának Dóra Ágnes, Nagy István Lászlónak és Berta Julianna Er-

III. kerület
Szeged: Gábor Józsefnek és Szabó Margit Veronikának József, Szekeres Imrénének és Jójárt Irén Rozáliának Attila, Pókó Gábornak és Somogyi Zsuzsanna

Máriának Edit, Csernus Jánosnak és Lele Ilonának Edina Éva, Buzdorian Józsefnek és Kecsés Ibolya Mária, Kovács Jánosnak és Temesvári Mária, Dána Éva, Kráncz Vendelnek és Terhes Mária, Móri Rita, Miklós Lajosnak és Buzás Juliannának Tibor, Putánkó Emilnek és Kalkuk Mária Zsuzsannának Dániel, Herczeg Lajos Istvánnak és Varga Ilonának Tamás, Jemel Sándornak és Onodi Klárának Levente Zsolt, Kisfalvi Ferencnek és Bapko Veronikának Brigitta, Magony Istvánnak és Pap Mária, Szilvia, Rézsa Jánosnak és Borbély Mária, Erika, Layner Antal Jánosnak és Szitó Gabriellának Edit, dr. Benkő Árpádnak és Demeter Andrea Gabriellának Andrea, Tóth Istvánnak és Magora Éva Mária István nevű gyermekeik született.

HALÁLOZÁS
I. kerület
Szeged: Hang Anna, Zsiga Józsefné Nagy Mária, Székely Béla, Bozso István, Begavári Jánosné Ivola, Kisz, Génes László, Ruzsics Lászlóné Tépplár Mária, Pégyszemke Alfonz, Cserey Alma, Gényi Béla, Gombai Mihályné Hengst Anna, Szabó Lászlóné Meté Margit, dr. Kun-Szabó Ferenc, Vnabecz Ilona meghalt.

III. kerület
Szeged: Molnár Erzsébet, Mészáros Jánosné Nagy Mária, Borzányi Gaborné Kamocska Lidia, Molnár Ignác, Bogner Gizella, Harkai Mihály, Kaszner Jánosné Vácz Mária, Trenka Vilmosné Marton Mária, Erzsébet, Pinter Rézsa, Bönnyei Gyuláné Várjú Piroksa, Ördög Antalné Horváth Terézia, Lakó Imre, Nagy Ádám, Gyatryai Károlyné Horváth Margit, Bálint Ferencné Szombati Róza, Király Gergely, Csapó Istvánné Dudas Mária, Kis Jánosné Szekeres Veronika meghalt.

Az útkeresés éveit után

Egyetemisták és főiskolások a közművelődésért

1976 őszén, amikor az országgyűlés a közművelődési törvény tervezetét tárgyalta, hozzászólásokban, folyószóbeszéd-ek során többször szóba kerültek a szegedi egyetemisták. Közművelődési akcióik tapasztalatait és eredményeit felhasználva a törvényalkotók.

A szegedi egyetemeken, mindenekelőtt a JATE-n már az MSZMP 1974-es közművelődési határozatát megelőző években felismerték a közművelődés és az arra való felkészülés szükségességét és fontosságát. Felismerték, hogy az egyetemisták, főiskolások Szegeden eltöltött éveik során lehetőség teremtene a művelődési igény felkeltésére és megszilárdítására, és az aktív közművelődési munka fórumait is megtalálhatják a fiatalok. Felismerve, hogy a Szegeden tanuló több ezer egyetemista már hallgatóként hozzá tud járulni a város, a környező falvak és a terebélyes tanyavilág kulturális színvonalának emeléséhez, 1972-ben lázas munkába kezdtek. Azóta eltelték az útkeresés évei, érik a termés.

Az elmúlt évben több alkalommal került a KISZ Szeged városi bizottsága elé a felsőoktatási intézményekben folyó közművelődési munka. Ezt a sok területet átfogó tevékenységet általában két részre osztják: belső, tehát intézményen belüli, hallgatók közötti munkára és külső, azaz a városban, falvakban, üzemekben végzett tevékenységre. Természetesen a két dolog nem választható el egymástól, szoros a kölcsönhatás, egy érem két oldaláról van szó, melyek feltételezik egymást.

Az öt szegedi felsőoktatási intézmény: a JATE, a SZOTE, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, az Élelmiszeripari Főiskola és az Egészségügyi Főiskola közművelődési tevékenysége már eddig is eredményes és hasznos volt, de a mérce mind magasabb, lehetőségeik, tartalékaik megkorántsem kiaknázottak.

Az egyetemet, főiskolát végzett fiatalok jelentős része a diploma megszerzése után vidéki városokban, falvakban kezd meg a munkát. A társadalmat átfogó közművelődési feladatokból nagy szerepet kell vállalniuk. Hogy ennek az elvárásnak eleget tudjanak tenni, elméletileg és módszertanilag fel kell készülniük, saját példamutatásukkal is sarkallni kell környezetüket a művelődésre, önművelésre. Azok a hallgatók, akik az itt töltött három, négy vagy öt évtized alatt kihasználják az intézmények és a város által nyújtott művelődési, kulturális, művészeti lehetőségeket, sőt saját maguk is aktív résztvevői, cselekvő részesei ennek a munkának, bizonyára többet tesznek a diploma megszerzése után is az ismeretterjesztésben, az amatőrmozgalomban, kulturális feladatok megoldása érdekében.

Az egyetemeken folyó belső közművelődési munkának régi és nagy hagyományai vannak a szegedi intézményekben. Csak néhány példát: a Collegium Artium széles hallgatósággal rendelkező ismeretterjesztő önművelő fórum, melynek színház, film, zene és képzőművészeti szekcióiban széles körű és korszerű ismeretanyagot sajátíthatnak el a hallgatók. De említetjük a Collegium Polytechnikumot, vagy a tiszteltetelmű, hagyományt teremtő Egyetemünk nagy örökei című sorozatot. Mind a JATE-n, mind a SZOTE-n szép hagyományokkal rendelkező amatőr művészeti csoportok dolgoznak. Gondoljunk csak a Diplomás fesztiválkórus minősítést nyert egyetemi énekkarra, az Egyetemi Színpadra, a SZOTE néptánccsoportjára, fotókörre, citerazenekarra, a tanárképző főiskola irodalmi színpadára, dzsessz-zene-karára, kiváló énekkarra.

A helyiséggondokkal küzdő Élelmiszeripari Főiskola kivételével minden felsőoktatási intézmény megteremtette saját klubját, melyek közül a JATE klubja különösen és programjait tekintve országosan is jelentős. A népművelés iránt érdeklődő egyetemisták és főiskolások speciálkollégiumi felkészítés után minden évben bekapcsolódnak Békés, Csongrád és Bács megye falvaiban folyó kulturális munkába. Ezek a népművelési gyakorlatok évente körülbelül száz egyetemistának teszik lehetővé a közművelődési munkába való bekapcsolást. A résztvevők körének bővítése elsősorban a fogadó feleken múlik.

Már kevesebb eredményt tudnak felmutatni az egyetemisták és főiskolák a város jelentős művészeti műhelyeivel való kapcsolatok kiépítésében. Különösen házagos a fiatalok és a színház kapcsolata, az itt élő, tanuló egyetemisták, főiskolások létszámához képest nagyon kevésnek van színházbarátok, még kevesebb a tényleges színházlátogató. A színházzal való együttműködés lehetőségére jó kísérlet volt a

tanárképző főiskola és a Szegedi Nemzeti Színház múlt évi színházi hete.

1972-ben mindössze kilenc ásatthalmi körzeti iskola támogatásával kezdődött a Szemléltetőeszközök a tanyai iskolákban! akció! Azóta összesen tizenkilenc falusi és tanyai iskolát patronáltak az egyetemisták, majd a három intézmény fiataljaiból alakult komplex brigádok. Kezdetül fogva három fő területen dolgoztak, részint az iskolák szemléltetőeszköz-állományait bővítve vásárlással, javítással, saját készíttéssel, könyvgyűjtési akciót szerveztek, s több mint három ezer kötetet gyűjtöttek az iskolai könyvtárakba. A harmadik terület a szellemi segítségnyújtás, a korrepetálás, szakkörvezetés, nyelvoctatás. Emellett számos más akcióra is sor került: a JATE szervezésében kétszáz, a járás falvaiban, tanyáin élő gyereket hoztak be a gyermeknapon bábszínházba, városnézésre; pályaválasztási tanácsokat adtak a nyolcadikosoknak; segítik az úttörővezetést; 1976 nyarán nyolc évfolyamos iskolás tanulókat vittek háromnapos miskolci kirándulásra.

Az iskolai patronálás mellett részt vállaltak a fiatalok a járás közsegeinek kulturális ellátásában. Az orvos- és jogszhallgatókból, valamint tanárjelöltekből álló komplex brigádok egy-egy község, vagy tanyaközpont művelődési házában egészségügyi, jogi felvilágosításokat adtak, ismeretterjesztő előadásokat tartottak. Nem véletlenül. Rájöttek arra, hogy az általános iskolai tanulókkal való foglalkozás hatásos van a gyerekek szülei, a felnőtt lakosságra. Hogy a felvilágosító és ismeretterjesztő munkát tervszerűbben végezhessék, átfogó szociológiai felmérést készítettek Ásotthalomról és környékéről, valamint Zombórról. Külön meg kell említeni, hogy a tanárképző főiskola az elmúlt év tavaszán szerződést kötött az egyik legnagyobb megye, Bács-Kiskun tanácsával az ottani pedagógusellátás segítésére.

1973-ban a természetismereti kar néhány KISZ-istája matematikai és fizika korrepetálást vállalt a 624. számú Szakmunkástanulói Intézetben. A vállalkozás hamar népszerű lett, kiszélesedett a skála és a patronált intézmények köre is. Ma már a megyei KISZ-bizottság koordinálásával minden felsőoktatási intézmény más, más szakmunkásképző intézetet patronál a megyében. Ez az úgynevezett Egyetemisták a szakmunkástanulókért! akció védnökségi rendszerrel működik, általában alapszervezetek patronálják a szakmunkásképző intézeteket. Segítik a szakmai munkát, korrepetálásokat tartanak, művészeti csoportokat, vitaköröket vezetnek, vendégül látják klubjaikban a szakmunkástanulókat. Jó néhány üzem és vállalat KISZ-szervezeteivel is kapcsolatokat keresnek a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezetei. A JATE többek között a DELEP, a KSZV és a Volán KISZ-szervezeteivel írt alá szocialista szerződést, a SZOTE a DEFAG, a MAV és a Pannónia Szórme Vállalatot tart kapcsolatot, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola a Zalka Máté lak-tanya fiataljaival, a Szegedi Nyomda ifjú szakmunkásaival, az Öntődei Vállalat és a hajógyár KISZ-eseivel épített ki együttműködést.

A sok pozitívum mellett néhány negatív jelentés pontja az összképet. A Mindenki iskolája-mozgalom segítésére például szinte minden felsőoktatási intézményben jelentkeztek a hallgatók korrepetálásokra. A JATE-n kétszáz, Olyan munkáfiatal pedig, aki tanulni akar, mindössze 15–20.

A szerteágazó, sokszínű és egyre inkább differenciálódó közművelődési munkából még néhány kiragadott példa. A SZOTE-n 1975 februárjában megalakult a hallgatói TIT-csoport. Már az első évben a tervezett 177 előadás helyett 220-at tartottak szegedi gyárak klubjaiban, általános iskolákban, szakmunkásképző intézetekben, könyvtárakban, a megye városában, falvaiban. Ugyancsak dolgozik TIT-csoport, a JATE-n is, közülük sokan nyaranként idegenvezetőként is segítik a város pezsgő életét. Hasonló kezdeményezés indult meg az egészségügyi főiskolán és az élelmiszeripari főiskolán is. A SZOTE és az egészségügyi főiskola hallgatóinak Vöröskereszt-szervezete már 1976 óta dolgozik, elsősorban Szeged és környékének általános és középiskolaiban szervezett tanfolyamokat vezetnek.

A szegedi felsőoktatási intézmények hallgatói eddig is nagyszerű kezdeményezésekkel, eredményekkel vettek ki részt a közművelődés hosszú távú és sokszínű munkájából. Az ismétlések és átfedések elkerülése érdekében a SZOTE KISZ-bizottságának kezdeményezésére létrejött a szegedi felsőoktatási intézmények közös közművelődési programja.

Tandi Lajos